

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. kovo 28 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2008/98/EB ir Sprendimas 2000/532/EB – Atliekos – Atliekų priskyrimas prie pavojingųjų atliekų – Atliekos, kurioms gali būti priskirti ir pavojingųjų, ir nepavojingųjų atliekų kodai“

Sujungtose bylose C-487/17–C-489/17

dėl 2017 m. liepos 21 d. *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2017 m. rugpjūčio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą baudžiamosiose bylose prieš

Alfonso Verlezza,

Riccardo E. Traversa,

Irene Cocco

Francesco Rando,

Carmelina Scaglione,

Francesco Rizzi

Antonio Giuliano

Enrico Giuliano

Refecta Srl,

E. Giovi SRL,

Vetreco Srl,

SE.IN Srl (C-487/17),

Carmelina Scaglione (C-488/17),

MAD Srl (C-489/17),

dalyvaujant

Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma,

* Processo kalba: italų.

Procuratore Generale della Repubblica presso la Corte Suprema di Cassazione,

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija)

kuri sudaro dešimtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai F. Biltgen (pranešėjas) ir E. Levits,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. rugsėjo 6 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- A. Verlezza, atstovaujamo *avvocato* V. Spigarelli,
- F. Rando, atstovaujamo *avvocato* F. Giampietro,
- E. ir A. Giuliano, atstovaujamo *avvocato* L. Imperato,
- *E. Giovi Srl*, atstovaujamos *avvocatessa* F. Pugliese ir L. Giampietro,
- *Vetresco Srl*, atstovaujamos *avvocato* G. Sciacchitano,
- *MAD Srl*, atstovaujamos *avvocati* R. Mastroianni, F. Lettera ir M. Pizzutelli,
- *Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma*, atstovaujamo G. Pignatone ir A. Galanti,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Palatiello,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir F. Thiran ir E. Sanfrutos Cano,

susipažinęs su 2018 m. lapkričio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008, p. 3), iš dalies pakeistos 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1357/2014 (OL L 365, 2014, p. 89) (toliau – Direktyva 2008/98), 4 straipsnio 2 dalies ir šios direktyvos III priedo išaiškinimo, taip pat dėl 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimo 2000/532/EB, keičiančio Sprendimą 94/3/EB, nustatantį atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį [punktą], ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatantį pavojingų atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų [atliekų] 1 straipsnio 4 dalį (OL L 226, 2000, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 151), iš dalies pakeisto 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimu 2014/955/ES (OL L 370, 2014, p. 44) (toliau – Sprendimas 2000/532), priedo skirsnio „Vertinimas ir klasifikavimas“ 2 punkto išaiškinimo.

- 2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant baudžiamąsias bylas, iškeltas Alfonso Verlezza, Riccardo Traversa, Irene Cocco, Francesco Rando, Carmelina Scaglione, Francesco Rizzi, Antonio Giuliano, Enrico Giuliano, *Refecta Srl*, *E. Giovi Srl*, *Vetresco Srl*, *SE.IN Srl* (byla C-487/17), Carmelina Scaglione (byla C-488/17) ir *MAD Srl* (C-489/17), dėl nusikalstamų veikų, visų pirma susijusių su neteisėta prekyba atliekomis.

Teisinis pagrindas

Sajungos teisė

- 3 Direktyvos 2008/98 14 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Atliekų priskyrimas [prie] pavojing[ųjų] atliek[ų] turėtų būti reglamentuojamas, *inter alia*, Bendrijos teisės aktais dėl cheminių medžiagų, visų pirma aktais, susijusiais su preparatų priskyrimu pavojingiems preparatams, įskaitant tam tikslui naudojamas koncentracijos ribines vertes. Pavojingos atliekos turėtų būti reglamentuojamos pagal griežtas specifikacijas, siekiant užkirsti kelią dėl netinkamo jų tvarkymo daromam neigiamam poveikiui aplinkai ir žmogaus sveikatai arba kiek įmanoma šį poveikį sumažinti. Be to, būtina toliau taikyti sistemą, pagal kurią atliekos ir pavojingos atliekos klasifikuojamos pagal atliekų rūšių sąrašą, paskutinį kartą nustatytą Komisijos sprendimu 2000/532 <...>, kad būtų skatinamas vienodas atliekų klasifikavimas ir užtikrinta, kad pavojingos atliekos Bendrijoje būtų nustatytos remiantis vienodu metodu.“

- 4 Direktyvos 2008/98 3 straipsnyje, be kita ko, pateiktos tokios sąvokų apibrėžtys:

„1) „atliekos“ – medžiaga ar objektas, kurio turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti;

2) „pavojingos atliekos“ – atliekos, kurios turi vieną ar keletą pavojingų savybių, išvardytų III priede;

<...>

6) „atliekų turėtojas“ – atliekų gamintojas arba fizinis ar juridinis asmuo, kuris turi atliekų;

7) „prekiautojas“ – įmonė, atliekanti pagrindinį vaidmenį perkant ir paskui parduodant atliekas, įskaitant tuos prekyautojus, kurie atliekų neįsigyja fiziškai;

8) „tarpininkas“ – įmonė, kitų vardu organizuojanti atliekų naudojimą ar šalinimą, įskaitant tokius tarpininkus, kurie atliekų neįsigyja fiziškai;

9) „atliekų tvarkymas“ – atliekų surinkimas, vežimas, naudojimas ir šalinimas, taip pat tokių operacijų priežiūra ir šalinimo vietų vėlesnė priežiūra, įskaitant prekyautojo ar tarpininko tokio pobūdžio veiksmus;

10) „surinkimas“ – atliekų rinkimas, įskaitant preliminarų atliekų rūšiavimą ir preliminarų saugojimą, tam, kad jos būtų nuvežtos į atliekų apdorojimo įrenginius;

<...>“

- 5 Šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nustatyta:

„Pagal 1 ir 13 straipsnius, valstybės narės atsižvelgia į bendrus aplinkos apsaugos principus – atsargumą ir tvarumą, techninį galimumą ir ekonominį gyvybingumą, išteklių apsaugą, taip pat bendrą poveikį aplinkai, žmonių sveikatai, ekonomikai ir socialinei aplinkai.“

6 Šios direktyvos 7 straipsnyje „Atliekų sąrašas“ numatyta:

„1. Priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, susijusias su Sprendimu 2000/532/EB nustatyto atliekų sąrašo atnaujinimu, patvirtinamos pagal 39 straipsnio 2 dalyje numatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu. Į atliekų sąrašą įtraukiamos pavojingos atliekos, jame atsižvelgiama į atliekų kilmę bei sudėtį ir prirėikus į pavojingų medžiagų koncentracijos ribines vertes. Atliekų sąrašas yra privalomas nustatant, kurios atliekos turi būti laikomos pavojingomis atliekomis. Medžiagos ar objekto įtraukimas į sąrašą nereiškia, kad tai visuomet yra atliekos. Medžiaga ar objektas laikomas atliekomis tik tada, kai atitinka 3 straipsnio 1 punkte pateiktą apibrėžtį.

2. Valstybė narė atliekas gali laikyti pavojingomis, net jeigu jos nėra įtrauktos į atliekų sąrašą, kai tos atliekos turi vieną ar daugiau III priede išvardytų savybių. Valstybė narė nedelsdama apie visus tokius atvejus informuoja Komisiją. Ji juos aprašo 37 straipsnio 1 dalyje numatytoje ataskaitoje ir suteikia Komisijai visą su tuo susijusią informaciją. Atsižvelgiant į gautus pranešimus, sąrašas peržiūrimas siekiant nuspręsti dėl jo patikslinimo.

3. Kai valstybė narė turi įrodymų, kad konkrečios atliekos, į sąrašą įtrauktos kaip pavojingos, neturi jokių III priede išvardytų savybių, ji tas atliekas gali laikyti nepavojingomis. Valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai apie visus tokius atvejus ir pateikia Komisijai visus reikalingus įrodymus. Atsižvelgiant į gautus pranešimus, sąrašas peržiūrimas siekiant nuspręsti dėl jo patikslinimo.

4. Negalima pavojingų atliekų perklasifikuoti į nepavojingas, jei jos buvo atskiestos arba sumaišytos siekiant sumažinti pradines pavojingų medžiagų koncentracijas, kurios būtų mažesnės negu nustatytos mažiausios ribinės vertės, kurioms esant atliekos apibrėžiamos kaip pavojingos.

<...>

6. Valstybės narės gali laikyti atliekas nepavojingomis pagal 1 dalyje minėtą atliekų sąrašą.

<...>“

7 Direktyvos 2008/98 III priede išvardijamos įvairios atliekų savybės, dėl kurių jos tampa pavojingos. Kiek tai susiję su „bandymų metodais“, minėtame priede nurodyta:

„Naudojami [2008 m. gegužės 30 d.] Komisijos reglamento (EB) Nr. 440/2008 [nustatančio bandymų metodus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) (OL L 142, 2008, p. 1)], ir kituose atitinkamuose [Europos standartizacijos komiteto (CEN)] dokumentuose aprašyti metodai arba kiti tarptautiniu lygmeniu pripažįstami bandymų metodai.“

8 Sprendimo 2000/532 priedo skirsnyje „Vertinimas ir klasifikavimas“ numatyta:

„1. Atliekų pavojingųjų savybių vertinimas

Vertinant atliekų pavojingąsias savybes taikomi Direktyvos 2008/98/EB III priede nustatyti kriterijai. Vertinant pavojingąsias savybes HP 4, HP 6 ir HP 8 naudojamos konkrečių medžiagų ribinės vertės, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede. Jei atliekose esantis medžiagos kiekis yra mažesnis negu tos medžiagos ribinė vertė, apskaičiuojant mažiausią ribinę vertę tos medžiagos neįskaičiuojamos. Jei atliekų pavojingoji savybė įvertinta atliekant bandymą su tokia pavojingosios medžiagos koncentracija, kokia nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede, tokio bandymo rezultatai yra viršesni.

2. Atliekų priskyrimas [prie] pavojing[ųjų] atliek[ų]

Visos atliekos, kurios atliekų sąrašė pažymėtos žvaigždute (*), laikomos pavojingosiomis atliekomis pagal Direktyvą 2008/98/EB, nebent taikomas tos direktyvos 20 straipsnis.

Jei tam tikroms atliekoms galima priskirti tiek pavojingųjų, tiek nepavojingųjų atliekų kodus, tuomet:

- į suderintą atliekų sąrašą atliekos turėtų būti įrašomos kaip pavojingosios ir pateikiama bendra arba konkreti nuoroda, kad tai yra pavojingosios medžiagos, tik jei tose atliekose yra atitinkamų pavojingųjų medžiagų, dėl kurių atliekos turi vieną ar daugiau iš HP 1–HP 8 ir (arba) HP 10–HP 15 pavojingųjų savybių, išvardytų [Direktyvos 2008/98] III priede. Pavojingoji savybė HP 9 (užkrečiamoji) vertinama pagal atitinkamus valstybės narės teisės aktus arba informacinius dokumentus.
- Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta [Direktyvos 2008/98] III priede, arba, jei [Reglamente Nr. 1272/2008] nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautiniu mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis.

<...>“

- 9 Reglamento Nr. 1357/2014 2 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Direktyvoje 2008/98/EB teigiama, kad atliekų priskyrimas [prie] pavojing[ųjų] atliek[ų] turėtų būti reglamentuojamas, *inter alia*, Sąjungos teisės aktais dėl cheminių medžiagų, visų pirma aktais, susijusiais su preparatų priskyrimu pavojingiesiems preparatams, įskaitant tam tikslui naudojamas koncentracijos ribines vertes. Be to, būtina toliau taikyti sistemą, pagal kurią atliekos ir pavojingosios atliekos klasifikuojamos pagal atliekų rūšių sąrašą, paskutinį kartą nustatytą Komisijos sprendimu 2000/532 <...>, kad būtų skatinamas vienodas atliekų klasifikavimas ir užtikrinta, kad pavojingosios atliekos Sąjungoje būtų nustatomos remiantis vienodu metodu.“

Italijos teisė

- 10 Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodyta informacija, pagrindinės nuostatos dėl atliekų šiuo metu yra išdėstytos 2006 m. balandžio 3 d. Įstatyminiame dekretu Nr. 152 (GURI priedas, Nr. 88, 2006 m. balandžio 14 d., toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 152/2006). Konkrečiai šio dekreto 184 straipsnyje yra reglamentuota atliekų klasifikacija ir pagal kilmę išskirtos komunalinės ir specialiosios atliekos, kurios, atsižvelgiant į pavojingumą, gali būti skirstomos į pavojingąsias ir nepavojingąsias atliekas. Šis 184 straipsnis buvo kelis kartus iš dalies pakeistas.
- 11 Iš pradžių minėto straipsnio 4 dalyje buvo numatyta priimant tarpministerinį dekretą parengti atliekų sąrašą, atitinkantį įvairias Sąjungos teisės nuostatas, be kita ko, Sprendimą 2000/532, ir nurodyta, kad iki tol, kol bus priimtas šis dekretas, toliau taikomos 2002 m. balandžio 9 d. Aplinkos ir teritorijos apsaugos ministro potvarkio nuostatos, pateiktos Įstatyminio dekreto Nr. 152/2006 D priede. Be to, pagal tą patį straipsnį pavojingosiomis laikytos nebuitinės atliekos, aiškiai priskirtos prie tokių ir pažymėtos žvaigždutėmis minėto D priedo sąrašė.
- 12 2014 m. rugpjūčio 11 d. Įstatymu Nr. 116 (GURI priedas, Nr. 192, 2014 m. rugpjūčio 20 d., toliau – Įstatymas Nr. 116/2014), kuriuo su pakeitimais pertvarkytas 2014 m. birželio 24 d. Įstatyminis dekretas Nr. 91, buvo iš dalies pakeista Įstatyminio dekreto Nr. 152/2006 D priedo įžanga, įtraukiant šias nuostatas:

„1. Atliekas klasifikuoja gamintojas, priskirdamas joms tinkamą EAK (Europos atliekų katalogo) kodą ir taikydamas [Sprendime 2000/532] įtvirtintas nuostatas.

2. Jeigu atliekos klasifikuojamos priskiriant joms EAK kodą „tik pavojingosios atliekos“, jos yra pavojingos be papildomų paaiškinimų. Pavojingosios savybės, apibrėžtos H 1–H 15, kurias turi atliekos, turi būti nustatomos šių atliekų tvarkymo tikslais.
3. Jeigu atliekos klasifikuojamos priskiriant joms EAK kodą „tik nepavojingosios atliekos“, jos nėra pavojingos be papildomų paaiškinimų.
4. Kai atliekos klasifikuojamos priskiriant joms porinius kodus (vieną pavojingųjų ir vieną nepavojingųjų atliekų), kad būtų galima nustatyti, ar atliekos yra pavojingos, ar nepavojingos, turi būti apibrėžtos jų pavojingosios savybės. Tyrimai, kuriuos reikia atlikti norint nustatyti atliekų pavojingąsias savybes, yra šie: a) atliekų sudedamųjų dalių nustatymas, remiantis gamintojo informaciniu dokumentu, žiniomis apie chemines reakcijas ir atlikta atliekų analize ir bandymais su jomis; b) su minėtomis sudedamosiomis dalimis susijusių pavojų nustatymas, remiantis Europos teisės aktais dėl pavojingų medžiagų ir preparatų žymėjimo, Europos ir tarptautiniais informacijos šaltiniais ir gaminių, iš kurių susidarė atliekos, saugos duomenų lapu; c) įvertinimas, ar atliekų sudėtyje yra tokios medžiagų koncentracijos, dėl kurių atliekos turi pavojingųjų savybių, atlikus cheminę analizę nustatytas koncentracijas palyginant su sudedamųjų dalių rizikos frazių ribinėmis vertėmis arba atliekant testus, leidžiančius patikrinti, ar atliekos turi atitinkamų pavojingųjų savybių.
5. Kai atliekų sudedamosios dalys po cheminės analizės nustatomos tik nekonkrečiai, todėl nežinoma, kas jas konkrečiai sudaro, norint nustatyti atliekų pavojingąsias savybes, remiantis atsargumo principu reikia atsižvelgti į pavojingiausias sudedamąsias dalis.
6. Kai atliekose esančios medžiagos nežinomos arba nenustatomos taikant pirmesnėse dalyse nurodytus būdus, arba kai pavojingosios savybės negali būti nustatytos, atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios.
7. Bet kuriuo atveju klasifikavimas atliekamas prieš išvežant atliekas iš gamybos vietos.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

13. Prašymai priimti prejudicinį sprendimą buvo pateikti nagrinėjant tris baudžiamąsias bylas, iškeltas trisdešimčiai subjektų, kurie kaltinami įvykdę nusikalstamas veikas, susijusias su pavojingų atliekų apdorojimu.
14. Iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad minėti kaltinamieji, kaip atitinkami sąvartynų valdytojai, atliekų surinkimo ir gamybos bendrovės ir kaip bendrovės, atsakingos už atliekų cheminių analizių atlikimą, yra įtariami neteisėtai prekiaavę atliekomis, pažeidžiant Įstatyminio dekreto Nr. 152/2006 260 straipsnį. Atsižvelgiant į atliekas, kurioms galėjo būti priskirti ir pavojingųjų, ir nepavojingųjų atliekų kodai (toliau – poriniai kodai), jie kaltinami tuo, kad apdorojo tokias atliekas kaip nepavojingąsias atliekas. Remdamiesi neišsamiais ir dalinėmis cheminėmis analizėmis, jie minėtomis atliekoms priskyrė nepavojingųjų atliekų kodus ir vėliau jas apdorojo nepavojingųjų atliekų sąvartynuose.
15. Šiomis aplinkybėmis *Giudice per le indagini preliminari del Tribunale di Roma* (pirminį tyrimą atliekantis Romos teismas, Italija) nurodė taikyti įvairias arešto priemones sąvartynams, kuriuose buvo apdorojamos atliekos, taip pat areštuoti šių sąvartynų savininkų turtą ir dėl to šešiams mėnesiams paskyrė teismo pareigūną valdyti minėtus sąvartynus ir atliekų gamybos bei rinkimo vietas.
16. Išnagrinėjęs kai kurių kaltinamųjų pateiktus skundus dėl šių priemonių, *Tribunale di Roma* (Romos teismas) trimis atskiromis nutartimis nutarė panaikinti šias paskirtas priemones.

- 17 *Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma* (Respublikos prokuratūra prie Romos teismo, Italija) pateikė *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) tris skundus dėl minėtų nutarčių.
- 18 To teismo teigimu, pagrindinės bylos susijusios su nustatymu kriterijų, kuriuos reikia taikyti vertinant atliekų, kurioms gali būti priskirti poriniai kodai, pavojingąsias savybes. Šiuo klausimu minėtas teismas pažymi, kad tokių kriterijų nustatymas yra klausimas, kuris per pastarąjį dešimtmetį buvo nagrinėjamas nacionalinių teismų jurisprudencijoje ir doktrinoje, ir kad buvo priimti du skirtingi sprendimai, susiję su atitinkamų nacionalinės teisės ir Sąjungos teisės nuostatų aiškinimu.
- 19 Taigi, pirma, pagal vadinamąją „tikrumo“ tezę arba „pavojingumo prezumpciją“, kuri grindžiama atsargumo principu, atliekų, kurioms gali būti priskirti poriniai kodai, turėtojas turi paneigti šių atliekų pavojingumo prezumpciją, todėl privalo atlikti analizes, skirtas patikrinti, ar atitinkamose atliekose nėra pavojingųjų cheminių medžiagų.
- 20 Antra, pagal vadinamąją „tikėtinumo“ tezę, atsižvelgdamas į tvaraus vystymosi principą ir remdamasis Sprendimo 2000/532 priedo skirsnio „Vertinimas ir klasifikavimas“ 2 punkto versija italų kalba, atliekų, kurioms gali būti priskirti poriniai kodai, turėtojas turi diskreciją, kai reikia iš anksto nustatyti aptariamų atliekų pavojingumą remiantis atitinkamomis analizėmis. Taigi minėtų atliekų turėtojas gali atlikti tik tų medžiagų, kurių, labai tikėtina, gali būti produktuose vykstant atitinkamų atliekų gamybos procesui, analizes.
- 21 Tokiomis aplinkybėmis *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylą nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, kurie trijose bylose (C-487/17–C-489/17) suformuluoti identišškai:
- „1. Ar, kiek tai susiję su poriniais kodais pažymėtų atliekų klasifikavimu, [Sprendimo 2000/532] priedas ir [Direktyvos 2008/98 III priedas] turi būti aiškinami taip, kad atliekų, kurių sudėtis nežinoma, gamintojas turi jas pirmiausia apibūdinti, ir, jei taip, kokios apimties turi būti toks apibūdinimas?
2. Ar pavojingųjų cheminių medžiagų turi būti ieškoma laikantis vienodų ir iš anksto nustatytų būdų?
3. Ar pavojingųjų cheminių medžiagų paieška turi būti grindžiama tiksliai ir reprezentatyvia patikrinimu, atsižvelgiant į atliekų sudėtį, kai ji žinoma arba nustatyta apibūdinimo etape, ar vis dėlto pavojingųjų cheminių medžiagų paieška gali būti atliekama remiantis tikimybės kriterijais, atsižvelgiant į tai, kokios medžiagos pagrįstai galėtų būti atliekose?
4. Kai abejojama arba neįmanoma tvirtai įsitikinti, ar atliekose yra pavojingųjų cheminių medžiagų, ar laikantis atsargumo principo tokios atliekos turi būti klasifikuojamos ir vertinamos kaip pavojingosios?“
- 22 2017 m. rugsėjo 7 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-487/17–C-489/17 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas teismo sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

- 23 F. Rando, *Vetresco* ir *Procuratore Generale della Repubblica presso la Corte suprema di cassazione* (Respublikos generalinė prokuratūra prie Kasacinio teismo, Italija) mano, kad prašymai priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtini, todėl turi būti atmesti.

- 24 F. Rando teigimu, prejudiciniai klausimai nėra svarbūs, nes jie grindžiami Įstatymo Nr. 116/2014 taikymu. Bet šis įstatymas yra „techninis reglamentas“, apie kurį turėjo būti pranešta Komisijai iš anksto. Kadangi tokio pranešimo nebuvo pateikta, minėtas įstatymas negali būti taikomas asmenims.
- 25 *Vetresco* teigia, kad prejudiciniai klausimai nėra būtini sprendimui pagrindinėse bylose priimti, nes Italijos jurisprudencijoje apibrėžti kriterijai, pagal kuriuos reikia klasifikuoti atliekas, kurioms gali būti taikomi poriniai kodai. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikėtų tik įvertinti faktines aplinkybes ir pritaikyti savo jurisprudenciją, todėl į Teisingumo Teismą kreiptis nereikia.
- 26 Respublikos generalinė prokuratūra prie Kasacinio teismo visų pirma mano, kad pateiktuose klausimuose aiškiai nenurodytos Sąjungos teisės nuostatos, kurias išaiškinti prašoma, ir kad tik pirmajame klausime yra bendrai nurodyti Sprendimas 2000/532 ir Direktyva 2008/98. Be to, šie klausimai neatitinka pakankamumo reikalavimų, nes nėra savaime suprantami. Galiausiai nutartyse dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra pateikta jokių paaiškinimų dėl neteisėto klasifikavimo, tariamai atlikto 2013–2015 m., ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepaaiškino, koks yra loginis ir argumentuotas ryšys tarp, pirma, vienintelio šių nutarčių motyvuose pateikto aiškinimo klausimo dėl sąvokų „tinkamas“ ir „atitinkamas“, kurios įtvirtintos Sprendimo 2000/532 priedo skirsnio „Vertinimas ir klasifikavimas“ 2 punkte, ir, antra, prejudicinių klausimų, susijusių su šiuose motyvuose neaptais aspektais.
- 27 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė. Iš to išplaukia, kad tik nagrinėjantys bylą nacionaliniai teismai, atsakingi už sprendimo priėmimą, atsižvelgdami į konkrečias kiekvienos bylos aplinkybes, turi įvertinti, ar jų sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą (be kita ko, žr. 1997 m. liepos 17 d. Sprendimo *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, 24 punktą ir 2011 m. liepos 7 d. Sprendimo *Agafitei ir kt.*, C-310/10, EU:C:2011:467, 25 punktą).
- 28 Taigi, kai pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo privalo priimti sprendimą (be kita ko, žr. 1997 m. liepos 17 d. Sprendimo *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, 25 punktą ir 2011 m. liepos 7 d. Sprendimo *Agafitei ir kt.*, C-310/10, EU:C:2011:467, 26 punktą).
- 29 Vis dėlto Teisingumo Teismas gali atsakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (be kita ko, žr. 2006 m. liepos 11 d. Sprendimo *Chacón Navas*, C-13/05, EU:C:2006:456, 33 punktą; 2011 m. liepos 7 d. Sprendimo *Agafitei ir kt.*, C-310/10, EU:C:2011:467, 27 punktą ir 2017 m. kovo 2 d. Sprendimo *Pérez Retamero*, C-97/16, EU:C:2017:158, 22 punktą).
- 30 Nagrinėjamu atveju visų pirma reikia konstatuoti, kad, nors iš tiesų prašymuose priimti prejudicinį sprendimą pateiktas faktinių aplinkybių ir teisinio pagrindo aprašymas ir yra glaustas, vis dėlto tas aprašymas atitinka Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio reikalavimus, todėl Teisingumo Teismas gali suprasti tiek pagrindinių bylų faktines aplinkybes, tiek jų teisinį pagrindą.
- 31 Be to, reikia pridurti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 18–20 punktų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė priežastis, dėl kurių prašo išaiškinti prejudiciniuose klausimuose nurodytas Sąjungos teisės nuostatas.

- 32 Galiausiai reikia priminti, kad pagal 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337), iš dalies pakeistos 1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/48/EB (OL L 217, 1998, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 8), 10 straipsnį valstybėms narėms netaikoma nei pareiga pranešti Komisijai apie techninio reglamento projektą, nei ją informuoti apie įsipareigojimų pagal ES direktyvas įvykdymą.
- 33 Nagrinėjama atveju neginčijama, kad priimdama Įstatymo Nr. 116/2014 nuostatas Italijos Respublika įvykdė įsipareigojimus, kylančius iš su atliekų klasifikavimu susijusių direktyvų, be kita ko, iš Direktyvos 2008/98. Taigi darant prielaidą, kad Įstatymas Nr. 116/2014 patenka į Direktyvos 98/34 taikymo sritį, tai, kad ši valstybė narė nepranešė apie šias nuostatas, nėra esminis procedūrinis trūkumas, dėl kurio asmenims galėtų būti netaikomi nagrinėjami techniniai reglamentai. Šis nepranešimas neturi įtakos šių taisyklių įgyvendinamumui asmenų atžvilgiu, todėl tai neturi jokio poveikio prejudicinių klausimų priimtinumui.
- 34 Atsižvelgiant į šiuos argumentus reikia konstatuoti, kad prašymuose priimti prejudicinį sprendimą yra pateikta būtina faktinė ir teisinė informacija, leidžianti Teisingumo Teismui pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 35 Taigi prašymai priimti prejudicinį sprendimą yra priimtini.

Dėl esmės

Dėl pirmų trijų klausimų

- 36 Pirmuoju, antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/98 III priedas ir Sprendimo 2000/532 priedas turi būti aiškinami taip, kad atliekų, kurioms galima priskirti porinius kodus, bet kurių sudėtis iš anksto nežinoma, turėtojas, atsižvelgdamas į šį priskyrimą, turi nustatyti minėtą atliekų sudėtį ir ištirti, ar atliekų sudėtyje yra viena, ar kelios pavojingosios medžiagos, siekiant nustatyti, ar šios atliekos turi pavojingųjų savybių, ir, jei taip, kokios apimties ir remiantis kokiais metodais turi būti atliktas sudėties nustatymas.
- 37 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, darant prielaidą, jog pagrindinėse bylose nagrinėjamiems atliekoms, susidariusioms mechaniškai apdorojant komunalines atliekas, gali būti priskirti poriniai kodai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškiai apibrėžė savo prejudicinių klausimų dalyką, todėl Teisingumo Teismui nebūtina, priešingai, nei teigia kai kurios šalys pagrindinėse bylose, nuspręsti, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo atliktas klasifikavimas yra teisingas, ar ne.
- 38 Pagal Direktyvos 2008/98 3 straipsnio 2 punktą pavojingosiomis atliekomis laikomos „atliekos, kurios turi vieną ar keletą pavojingų savybių, išvardytų“ šios direktyvos „III priede“. Reikia pažymėti, kad, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 33 punkte, pagal šią direktyvą pavojingąsias atliekas leidžiama tvarkyti laikantis konkrečių reikalavimų, susijusių su atliekų atsekamumu, pakavimu ir ženkliniu, draudimu maišyti su kitomis pavojingosiomis atliekomis arba kitomis atliekomis ar medžiagomis, taip pat su tuo, kad pavojingosios atliekos gali būti apdorojamos tik tam skirtuose specialiuose įrenginiuose, dėl kurių gautas konkretus leidimas.

- 39 Kaip matyti iš Direktyvos 2008/98 7 straipsnio 1 dalies, siekiant sužinoti, ar atliekos įtrauktos į Sprendime 2000/532 nustatytą atliekų sąrašą, kuris yra privalomas nustatant, kurios atliekos turi būti laikomos pavojingosiomis atliekomis, reikia atsižvelgti „į atliekų kilmę bei sudėtį ir prireikus į pavojingų medžiagų koncentracijos ribines vertes“, nes tai leidžia patikrinti, ar atliekos turi vieną, ar kelias pavojingąsias savybes, išvardytas šios direktyvos III priede.
- 40 Taigi tais atvejais, kai iš karto nėra žinoma atliekų sudėtis, pagal kurią gali būti suteiktas arba pavojingųjų atliekų kodas, arba nepavojingųjų atliekų kodas, tokių atliekų turėtojas, kaip už atliekų tvarkymą atsakingas subjektas, turi rinkti informaciją, kuri leistų jam įgyti pakankamai žinių apie minėtą sudėtį, taigi ir priskirti minėtoms atliekoms atitinkamą kodą.
- 41 Iš tiesų, nepavykus gauti šios informacijos, tokių atliekų turėtojas gali nevykdyti savo, kaip už atliekų tvarkymą atsakingo subjekto, pareigų, jei vėliau paaiškėja, kad atliekos buvo apdorotos kaip nepavojingosios atliekos, nors turėjo vieną ar kelias pavojingąsias savybes, išvardytas Direktyvos 2008/98 III priede.
- 42 Svarbu pažymėti, kad, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 52 punkte, yra įvairių būdų surinkti reikalingą informaciją apie atliekų sudėtį, leidžiančių nustatyti galimas pavojingąsias chemines medžiagas ir vieną ar kelias pavojingąsias savybes, išvardytas Direktyvos 2008/98 III priede.
- 43 Be minėto priedo skirsnio „Bandymo metodai“ paskutinėje pastraipoje nurodytų metodų, atliekų turėtojas, be kita ko, gali remtis:
- informacija apie gamybos ir chemijos procesus, kuriems vykstant „susidaro atliekos“, žaliavas bei tarpines ir chemines medžiagas, įskaitant ekspertų nuomones,
 - gamintojo pateikta informacija apie pirminę medžiagą ar daiktą, prieš jiems tampant atliekomis, be kita ko, saugos duomenų lapais, produktų etiketėmis arba vardinių parametrų lentelėmis,
 - atliekų analizių duomenų bazėmis valstybių narių lygmeniu ir
 - atliekų ėminiais ir chemine analize.
- 44 Kiek tai susijęs su atliekų ėminiais ir chemine analize, reikia konstatuoti, kad, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 69 punkte, turi būti užtikrinta, kad šie metodai yra veiksmingi ir reprezentatyvūs.
- 45 Pažymėtina, kad cheminė atliekų analizė turi leisti atliekų turėtojui įgyti pakankamai žinių apie šių atliekų sudėtį, siekiant patikrinti, ar tos atliekos turi vieną, ar kelias pavojingąsias savybes, išvardytas Direktyvos 2008/98 III priede. Vis dėlto nė viena nagrinėjamų Sąjungos teisės aktų nuostata negali būti aiškinama taip, kad šios analizės tikslas yra patikrinti, ar atitinkamose atliekose nėra jokios pavojingosios medžiagos, dėl kurios atliekų turėtojas turėtų paneigti šių atliekų pavojingumo prezumpciją.
- 46 Iš tiesų reikia priminti, kad, pirma, kiek tai susiję su iš Direktyvos 2008/98 4 straipsnio kylančiais įsipareigojimais, iš šio straipsnio 2 dalies aiškiai matyti, kad, taikydamos šioje direktyvoje numatytą atliekų hierarchiją, valstybės narės imasi tinkamų priemonių paskatinti naudoti tas galimybes, kurios duoda aplinkosauginiu požiūriu geriausių bendrų rezultatų (2014 m. spalio 15 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-323/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2290, 36 punktą). Minėtame straipsnyje numatyta, kad tai darydamos valstybės narės atsižvelgia į technines galimybes, ekonominį gyvybingumą, todėl šios direktyvos nuostatos negali būti aiškinamos taip, kad pagal jas atliekų turėtojui yra nustatomi techniniu ir ekonominiu požiūriu nepagrįsti įpareigojimai atliekų tvarkymo srityje. Antra, pagal Sprendimo 2000/532 priedo skirsnio „Vertinimas ir klasifikavimas“ 2 punkto pirmą įtrauką atliekos, kurioms galima priskirti porinius kodus, turėtų būti klasifikuojamos kaip

„pavojingosios atliekos“, tik jei tose atliekose yra pavojingųjų medžiagų, dėl kurių atliekos turi vieną ar kelias pavojingasias savybes, išvardytas Direktyvos 2008/98 III priede. Vadinasi, atliekų turėtojas, nors ir neprivalo patikrinti, ar atitinkamose atliekose nėra pavojingųjų medžiagų, vis dėlto turi pareigą atlikti paiešką tų medžiagų, kurių galima pagrįstai rasti atliekose, todėl šiuo požiūriu atliekų turėtojas nesinaudoja jokia diskrecija.

- 47 Kaip pagrindinės bylos šalys nurodė teismo posėdyje, šį aiškinimą dabar patvirtina 2018 m. balandžio 9 d. Komisijos pranešimas, kuriame pateiktos Atliekų klasifikavimo techninės gairės (OL C 124, 2018, p. 1). Vis dėlto, kadangi šis pranešimas buvo priimtas vėliau, nei susiklostė pagrindinėje byloje nagrinėjamos faktinės aplinkybės, Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į šių bylų baudžiamąjį pobūdį, mano, kad nereikia atsižvelgti į šį pranešimą atsakant į prejudicinius klausimus.
- 48 Be to, toks aiškinimas taip pat atitinka atsargumo principą, kuris yra vienas iš Sąjungos aplinkos apsaugos politikos principų, nes iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad tokia apsaugos priemonė, kaip atliekų priskyrimas prie pavojingųjų atliekų, yra būtina tik tada, kai, atlikus kiek įmanoma išsamesnį pavojaus įvertinimą atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, yra objektyvių aplinkybių, rodančių, jog toks atliekų priskyrimas yra būtinas (pagal analogiją žr. 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging*, C-127/02, EU:C:2004:482, 44 punktą ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Fidenato ir kt.*, C-111/16, EU:C:2017:676, 51 punktą).
- 49 Kadangi atliekų turėtojas surinko informaciją apie šių atliekų sudėtį, tokiais atvejais, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, jis privalo įvertinti šių atliekų pavojingasias savybes pagal Sprendimo 2000/532 priedo skirsnio „Vertinimas ir klasifikacija“ 1 punktą tam, kad būtų galima atliekas klasifikuoti remiantis arba tose pačiose atliekose esančių pavojingųjų medžiagų koncentracijos skaičiavimu ir naudojamų konkrečių medžiagų ribinių verčių vertinimu, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede, arba bandymu, arba remiantis šiais dviem metodais. Pastaruoju atveju tame pačiame 1 punkte numatyta, kad „tokio bandymo rezultatai yra viršesni“.
- 50 Kiek tai susiję su atliekų pavojingųjų savybių įvertinimu, iš Sprendimo 2000/532 priedo skirsnio „Vertinimas ir klasifikavimas“ 2 punkto antros įtraukos matyti, kad tose atliekose esančių pavojingųjų medžiagų, leidžiančių priskirti tas atliekas prie turinčių pavojingasias savybes, koncentracijos laipsnis turi būti apskaičiuojamas pagal Direktyvos 2008/98 III priede pateiktas nuorodas. Kiek tai susiję su pavojingosiomis savybėmis HP 4–HP 14, tame priede pateikiami tikslūs nurodymai dėl atitinkamų koncentracijų nustatymo, o skirtingoms pavojingosioms savybėms skirtingose konkrečiose lentelėse nustatomos koncentracijos ribos, kurias pasiekus arba viršijus atitinkamos atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios.
- 51 Dėl bandymų reikia pažymėti, pirma, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2008/98 III priedo, pavojingųjų savybių HP 1–HP 3 vertinimas turi būti atliekamas remiantis bandymų metodais, kai tai yra „tinkama ir proporcinga“. Vadinasi, jei atliekų pavojingumo vertinimas gali būti atliekamas remiantis jau gauta informacija, dėl kurios daryti bandymą nebūtų nei tinkama, nei proporcinga, atliekų turėtojas gali klasifikuoti atliekas, nedarydamas bandymo.
- 52 Antra, reikia pažymėti, kad nors iš tiesų, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 64 punkte, Sąjungos teisės aktų leidėjas šioje stadijoje nebuvo suderinęs analizių ir bandymų metodų, vis dėlto tiek Direktyvos 2008/98 III priede, tiek Sprendime 2000/532 šiuo klausimu daroma nuoroda, viena vertus, į Reglamentą Nr. 440/2008 ir atitinkamus CEN dokumentus ir, kita vertus, į tarptautiniu lygmeniu pripažintus bandymų metodus ir gaires.
- 53 Vis dėlto iš Direktyvos 2008/98 III priedo skirsnio „Vertinimo metodai“ matyti, kad dėl tokios nuorodos neatmetama galimybė, kad į nacionaliniu lygmeniu parengtus bandymo metodus taip pat galima atsižvelgti, jeigu jie yra pripažinti tarptautiniu lygmeniu.

54 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/98 III priedas ir Sprendimo 2000/532 priedas turi būti aiškinami taip, kad atliekų, kurioms galima priskirti porinius kodus, bet kurių sudėtis iš anksto nežinoma, turėtojas, atsižvelgdamas į šį priskyrimą, turi nustatyti minėtą atliekų sudėtį ir ištirti, ar jos turi pavojingųjų medžiagų, siekiant nustatyti, ar tos atliekos turi pavojingųjų savybių, ir šiuo tikslu gali paimti ėminius, atlikti chemines analizes ir bandymus, numatytus Reglamente Nr. 440/2008, arba bet kurios kitos ėminius, chemines analizes ir bandymus, pripažintus tarptautiniu lygmeniu.

Dėl ketvirtąjo klausimo

55 Keturtojo klausimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar atsargumo principą reikia aiškinti taip, kad, kai abejojama, ar dėl pavojingųjų savybių atliekoms gali būti priskirti poriniai kodai, arba kai neįmanoma tiksliai nustatyti, ar tose atliekose nėra pavojingųjų cheminių medžiagų, laikantis atsargumo principo tokios atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios atliekos.

56 Siekiant atsakyti į šį klausimą, visų pirma reikia priminti, kad pagal SESV 191 straipsnio 2 dalį atsargumo principas yra vienas iš Sąjungos aplinkos apsaugos politikos principų.

57 Be to, pažymėtina, jog, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, tam, kad atsargumo principas būtų taikomas teisingai, reikia, pirma, identifikuoti atitinkamų atliekų potencialiai neigiamas pasekmes aplinkai ir, antra, atlikti visapusišką pavojaus aplinkai vertinimą, pagrįstą turimais patikimiausiais mokslo duomenimis ir naujausių tarptautinių tyrimų rezultatais (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Monsanto Agricoltura Italia ir kt.*, C-236/01, EU:C:2003:431, 113 punktą; 2010 m. sausio 28 d. Sprendimo Komisija / Prancūzija, C-333/08, EU:C:2010:44, 92 punktą ir 2017 m. sausio 19 d. Sprendimo *Queisser Pharma*, C-282/15, EU:C:2017:26, 56 punktą).

58 Tuo remdamasis Teisingumo Teismas nusprendė, kad, jeigu paaiškėja, kad dėl atliktų tyrimų rezultatų nepakankamumo, neįtikinamumo arba netikslumo neįmanoma neabejotinai nustatyti nurodomo pavojaus buvimo arba masto, tačiau realaus pavojaus aplinkai tikimybė išlieka tuo atveju, jeigu pavojus pasitvirtintų, atsargumo principas pateisina ribojamųjų priemonių ėmimąsi, jeigu jos yra nediskriminacinės ir objektyvios (šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 19 d. Sprendimo *Queisser Pharma*, C-282/15, EU:C:2017:26, 57 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

59 Galiausiai reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2008/98 4 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą valstybės narės turi atsižvelgti ne tik į bendruosius aplinkos apsaugos principus – atsargumą ir tvarumą, bet ir į technines galimybes ir ekonominę gyvybingumą, išteklių apsaugą, taip pat bendrą poveikį aplinkai, žmonių sveikatai, ekonomikai ir socialinei aplinkai. Darytina išvada, kad konkrečių atliekų tvarkymo srityje Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė suderinti, pirma, atsargumo principą ir, antra, technines galimybes ir ekonominę gyvybingumą, todėl atliekų turėtojai nėra įpareigojami patikrinti, ar atitinkamose atliekose nėra kokių nors pavojingųjų medžiagų, bet privalo ieškoti medžiagų, kurios pagrįstai gali būti šiose atliekose, ir įvertinti jų pavojingąsias savybes, remdamiesi skaičiavimais arba atlikdami bandymus su šiomis medžiagomis.

60 Vadinas, tokia apsaugos priemonė, kaip atliekų, kurioms gali būti priskirti poriniai kodai, priskyrimas prie pavojingųjų atliekų, yra būtina priemonė, kai, atlikus kiek įmanoma išsamesnį pavojaus įvertinimą atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, šių atliekų turėtojui praktiškai neįmanoma nustatyti pavojingųjų medžiagų buvimo arba įvertinti, ar minėtos atliekos turi pavojingųjų savybių (pagal analogiją žr. 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Waddenvereniging ir Vogelbeschermingsvereniging*, C-127/02, EU:C:2004:482, 44 punktą ir 2017 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Fidenato ir kt.*, C-111/16, EU:C:2017:676, 51 punktą).

- 61 Kaip Komisija pažymėjo savo pastabose, toks praktinis negalėjimas negali atsirasti iš paties atliekų turėtojo veiksmų.
- 62 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, kad atsargumo principas aiškintinas taip, kad, kai atlikus kiek įmanoma išsamesnį pavojaus įvertinimą atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes atliekų, kurioms galima priskirti porinius kodus, turėtoju praktiškai neįmanoma nustatyti pavojingųjų medžiagų buvimo arba įvertinti minėtų atliekų pavojingųjų savybių, šios atliekos turi būti priskiriamos prie pavojingųjų atliekų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas, iš dalies pakeistos 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1357/2014, III priedas ir 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimo 2000/532/EB, keičiančio Sprendimą 94/3/EB, nustatanti atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį [punktą], ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatanti pavojingų atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų [atliekų] 1 straipsnio 4 dalį, iš dalies pakeisto 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimu 2014/955/ES, priedas turi būti aiškinami taip, kad atliekų, kurioms gali būti priskirti tiek pavojingųjų, tiek nepavojingųjų atliekų kodai, bet kurių sudėtis iš anksto nežinoma, turėtojas, atsižvelgdamas į šį priskyrimą, turi nustatyti minėtą atliekų sudėtį ir ištirti, ar jos turi pavojingųjų medžiagų, siekiant nustatyti, ar tos atliekos turi pavojingųjų savybių, ir šiuo tikslu gali paimti ėminius, atlikti chemines analizes ir bandymus, numatytus 2008 m. gegužės 30 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 440/2008, nustatančiame bandymų metodus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), arba bet kuriuos kitus ėminius, chemines analizes ir bandymus, pripažintus tarptautiniu lygmeniu.**
- 2. Atsargumo principą reikia aiškinti taip, kad, kai atlikus kiek įmanoma išsamesnį pavojaus įvertinimą atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, atliekų, kurioms galima priskirti tiek pavojingųjų, tiek nepavojingųjų atliekų kodus, turėtoju praktiškai neįmanoma nustatyti pavojingųjų medžiagų buvimo arba įvertinti minėtų atliekų pavojingųjų savybių, šios atliekos turi būti priskiriamos prie pavojingųjų atliekų.**

Parašai.